

K 7/M 45

120000868865

Член на
Европейската
асоциация
на фестивалите

Member of
the European
Festivals
Association

Община Русе
Министерство
на културата

51.
МЕЖДУНАРОДЕН
ФЕСТИВАЛ
16.03 - 02.04.2011
РУСЕ
БЪЛГАРИЯ

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

MARCH MUSIC DAYS

51.
INTERNATIONAL
FESTIVAL
16.03 - 02.04.2011
RUSE
BULGARIA

Ruse Municipality
Ministry of Culture

A Member of NTK Group

К 7
М45

**Регионална библиотека
"Любен Каравелов"**

120000868865

ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

51. МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ
Член на Европейската асоциация на фестивалите

Русе, 16 март – 2 април 2011

СОФИЙСКА ФИЛХАРМОНИЯ

Диригент
ПАВЕЛ БАЛЕВ

Солисти:
МАРИЯ ПРИНЦ пиано

и солистите на Виенска филхармония

ДИТЕР ФЛУРИ флейта
КЛЕМЕНС ХОРАК обою
РОБЕРТ НАГИ Виолончело

 Österreichische Botschaft
Sofia

 Institut Français
София

22.03 Вторник, 19 ч.
Доходно здание

448 358

 ОББ
A Member of NDU Group

 KRUZE WINERY

 СИБАНК

.I.

РИХАРД ЦРАУС

(1864-1949)

Симфонична поема *Дон Жуан* оп. 20

(1889)

ОЛИВИЕ МЕСИЕН

(1908-1992)

Concert à quatre

(1990-1901)

(първо изпълнение в България)

Entrée

Vocalise

Cadenza

Rondeau

.II.

ЕРВИН ШУЛХОФ

(1894-1942)

Концерт за флейта, пиано и оркестър

(1927)

Allegro moderato

Andante

Rondo. Allegro con spirito

МОРИС РАВЕЛ

(1875-1937)

La Valse

(1920)

хореографска поема

Това е програма най-вече на оркестровото *brio*, на триумфиращите оркестрови цветове, на развихрените линии при Щраус и Равел, или нежно обаярените акордови колони при Месиен.

Още една тема обвързва по странен начин този концерт – темата за смъртта...

Концерт за четирима е последният опус на Оливие Месиен. Творба, останала недовършена от него, превзема от ужасна болест-изпитание, но изцяло негова като концепция, като структура, като звуков материал. Като негово последно, тукашно възземање към духовната радост, към неговото любимо Отвъдно (има голяма оркестрова пиеса *L'Eclairs sur L'Au-dela, Отблясъци на/от Отвъдното*). Но също и към въплъщаване на това, което той сам – като теолог и визионер, като човек, осенен от ведростта на вярата наричаше *видения от живота на възкръсналите* (това е подзаглавието на голям органов цикъл с название *Славни тела*). Виртуозността на четиримата солисти в *Concert a quatre* е силата и гъвкавостта на славните (т.е. – възкръсналите) тела. Сила и блясък, които се отърсват от земното, от тукашното.

Концертът е завършен и дооркестриран от Ивон Лорио – втората съпруга на композитора, фантастична пианистка, муза, бих казал – негова най-важна птица от множеството птици, които той с вешината на орнитолог и с любовта на дете познаваше. Неин помощник в това е един от последните ученици на Месиен Жорж Бенжамен. Втората част на концерта е една носталгична препратка към съвсем ранна пиеса – *Вокализ* от 1935, а *Каденцията* и *Рондото* са истински птичи конгрес – най-разнообразни птичи песни от всички краища на Земята. В тези две части към четиримата титулярни солисти се прибавя и още един, пети полу-солист. Това е оркестровият перкусионист, чиято намеса е най-ярка и видима в обширните каденции за пиано и камбани във финала.

Концертът е предназначен да бъде свирен от Катрин Кантвен, Хайнц Холигер, Мстислав Ростропович. Това са и хората, които изнасят премиерата на Концерта (26.09.1994) и правят негов запис за CD под диригентството на Мюнг-Вун Чунг.

С най-голям подем започва симфоничната поема **Дон Жуан** на Рихард Щраус. И завършва с трогателно звукоизобразено последно дихание и смъртни тръпки. За някого това може да е леко безвкусно, (но какво да се каже тогава за битоописанията в *Symphonia Domestica*

с двойната семейна fuga и лирични креватни описания?), но именно играта на ръба между вулгарността и замаха е типична за Щраус. Неговият оркестър на места буквално изригва в пламтящи езици – на страстта или пък адови (литературна основа на поемата е *Дон Жуан* на Николаус Ленау). Възходът на лирическият герой удивително съвпада и с възхода на кариерата на самия Щраус, който по време на композирането е 23-годишен капелмайстор във Ваймар. *Дон Жуан* (оп. 20) като ракета повлича автора си към славата. Ето едно свидетелство на Щраус: *Имах голям успех, пиесата звучеше чудесно и изобщо мина страхотно. Изтръгна буря от овации, което си е госта необичайно за Ваймар.*

Интересно е човек да съпостави патетичната и съблимвна гибел на *Дон Жуан* при Моцарт и деловата агония на героя при Щраус. *O, tempora, oh, oh...*

Едва ли може да се нарече патетична или съблимвна гибелта на **Ервин Шулхоф** в нацисткия концлагер *Вайсенбург* през 1942. Това е просто част от т.нар. *Endloesung*. Окончателното разрешение на *еврейския въпрос*, една схема, която нормалният човешки разсъдък и днес трудно може да приеме. Особена фигура от решаващите за музиката десетилетия от първата половина на 20. век, Шулхоф има собствен маниер на композиране: една смесица от трескав неокласицизъм, *нео-джаз-и-цизъм* (термин на Андриан Первазов), абсурдни елементи, прото-кеуджианство, провокативни естетически и политически жестове... които му струват известността, възможността да показва написаното, да концертира и в крайна сметка – живота. (Когато жителят на протекторат Чехия и Моравия е арестуван и изпратен в лагер, той вече притежава разрешение за съветско гражданство. Както се казва – има ли значение местоположението на концлагера?).

Двойният концерт за флейта, пиано и струнен оркестър и две корни е композиран през 20-те години на миналия век и пулсира със специфичната жизненост на това време. Първата част е белязана от актуалния тогава неокласицизъм. Композиторият е обичал да танцува, обичал е явно и чистата радост от ритмичното движение – това става съвсем ясно по протежение на частта. Музиката е стриктна и целенасочена, а обменът между солистите – омагьосващ. Втора част демонстрира фрази с дълго дихание и дискретни лирически състояния, докато финалът отново показва страстта на Шулхоф към джаза и към комплексни ритмически текстурни. Една част, пълна с упоение от цветовете на ритъма, с леки заничания в територията на блуса.

От блус, от джаз, високозаинтересован е бил и Морис Равел. Подобно на Стравински обаче и той държи джазовите елементи изкъсо подчинени на личния си стил и език, харесвайки – се дистанцира. Другият танцов фаворит на Равел е валсът – хореографската поема *La Valse, Valses nobles et sentimentales* и ред други свидетелстват негвусмислено за това. Композиторът твърди: *Известно Ви е, че силно съм привлечен от тези чудесни ритми и че ценя joie de vivre* (радостта от живота), *изразена чрез танца много по-дълбоко от пуританството на (Цезар) Франк*. Това изказване е от 1906 – годината, в която пиесата започва да се мерзелее във въображението на композитора. Окончателният вариант обаче е от 1920 – Европа вече е катастрофирала и първата огромна криза на хуманността е вече налице. А Равел се е върнал от самия аг на фронтовата линия – ранен, покъртен, невярващ.

Много коментари насочват към катастрофичен прочит на тази зашеметяваща оркестрова фантазия. Първоначалното обмисляно от Равел заглавие е било *Виена*, и това веднага отпраща мисълта към началото на века, към скритата турболенция под захарната маска на *la belle époque*, към таинното ръмжене на зверовете на задаващата се война, към магическата неустойчивост на разрухата и гибелта, към ужаса от неведомата промяна. Танц над бездна е тази пиеса, чийто центростремителен механизъм сякаш смята танцуващите от повърхността и остава единствено демоничният валс, който сам себе си танцува до финалното сгромолясване. Той се *до-танцува!* Не е случайно членуването в заглавието: това не е един оркестров танец, това е Валсът!

Мария Принц е родена в София. Дъщеря е на големия български композитор и диригент Константин Илиев, който оказва силно влияние върху нейното изграждане. Завършва Висшето училище за музика Ханс Айслер – Берлин през 1980, в класа на проф. Р. Дункел. Специализира при Й. Демус във Виена (1981) и И. Лефевър в Париж (1982). Педагогическата си дейност започва в Цюрих (1982), а от 1987 е преподавател в Университета за музика във Виена. Изнася концерти в Германия, Австрия, Швейцария, Франция, Италия, Белгия, Япония, САЩ. Води майсторски класове в Залцбург, Япония, САЩ. От 1999 участва активно и в концертния живот на България с рецитали на фестивалите *Pianissimo*, *Емил Чакъров*, *Мартенски музикални дни*. През 2001 осъществява българската премиера на *Екзотични птици* от Оливие Месиен със Софийска филхармония.

Изявява се активно като камерен изпълнител със солисти на Виенската, Чикагската и Софийската филхармонии.

Особено впечатляващи през сезон 2005 са участията ѝ в *Pacific Music Festival* – Сапоро (Япония) с инструменталисти от оркестъра на *Виенските филхармонии* и в концертите на фестивала в Залцбург като солист на *Виенските филхармонии*, под диригентството на Р. Мутси. През 2006 изнася рецитали *Моцарт и неговите съвременници* във Виена, София, Прага, Блумингтън и Лос Анжелис и концертира на Дунавския фестивал в Улм. Открива сезон 2006/2007 на Софийска филхармония под диригентството на сър Невил Маринър, с когото концертира и на Международния фестивал *Мартенски музикални дни* през 2008. През същата година повторно участва в *Pacific Music Festival* – Сапоро с концерт в Токио и дебютира в *Carnegie Hall* – Ню Йорк, където концертира отново през февруари 2011.

Има активна звукозаписна дейност с фирмите *Гега Ню* и *Фонтек*.

Дитер Флури – роден в Цюрих, следва при Х. Майер и А. Жоне. Срещите с А. Николе допълват обучението му и оставят трайна следа в неговото развитие. През 1977 е ангажиран в оркестъра на Виенската държавна опера, а от 1981 е първи флейтист на *Виенските филхармонии*.

Работи интензивно като камерен музикант. Член-основател е на Виенския духов ансамбъл, работи съвместно с прочутия *Klangforum Wien* и с *Виенски виртуози*.

Реализира редица премиери на нова музика от автори като Д. Лигети, С. Шарино и др. Изпълнява за първи път Концерта за флейта от У. Роико (заедно с *Виенските симфоници*, под диригентството на К. Абаго), в рамките на фестивала *Wien Modern*. Реализира редица записи на CD на произведения от Й. С. Бах, Г. Ф. Телеман, В. А. Моцарт и соло пиеси на композитори от 20. век, в т.ч. музика за флейта от времето на *Френската шесторка*. Осъществява редица концерти като солист с *Виенска филхармония*, *Виенските симфоници*, Цюрихския камерен оркестър, *Нов японски филхармоничен оркестър* и др.

Преподавателската си дейност започва във Висшето музикално училище във Виена. След двугодишна преподавателска дейност във Виенската консерватория Д. Флури поема класа по концертно обучение в Музикалния университет на Грац, като през същата година приема и поста на П. А. Граф в Международната лятна академия на Ленк.

Провежда майсторски класове в Сапоро и в рамките на Музикалния форум в Магрид.

В настоящия момент е и Генерален директор на Виенска филхармония.

Клеменс Хорак е роден през 1969 във Виена. На 9-годишна възраст получава първите си уроци по блокфлейта при проф. Е. Кьолц в Консерваторията на Виена. От 1982 е студент на проф. Х. М. Кнайс във Виенското висше училище за музика. През 1985 започва обучението си като обоист при проф. М. Кауцки и се дипломира през 1994. От 1989, веднага след завършване на средното си образование във Виенската музикална гимназия, до 1998 Клеменс Хорак е ангажиран като соло-обоист при Виенските симфоници. Освен участията си в различни камерни ансамбли, често е солист на Виенските симфоници, оркестъра на Виенското висше училище, *Ансамбъл Контрапункти* и Виенските камерни симфоници. От октомври 1998 Клеменс Хорак е първи обоист в оркестъра на Виенската държавна опера, а от 2003 – член на Виенска филхармония.

Роберт Наги е роден през 1966 в град Мако, Унгария. Започва да свири на чело на 7-годишна възраст. Едва 12-годишен вече е победител в националния конкурс по чело за млади музиканти в родината си. Сред неговите учители в Музикалната академия в Будапеща е и световноизвестният виолончелист Миклош Перени, а по-късно, в Университета по музика във Виена, и Волфганг Херцер. През 1988 печели человия конкурс *Давид Попер*, а през 1989 и международната награда *Флориан* във Венеция.

Започва кариерата си на оркестров музикант в оркестъра *Густав Малер* под диригентството на Клаудио Абадо, където свири първо чело. По-късно, за две години, е първи челист в *Тонкюнстлер* оркестър. От 1992 свири в оркестъра на Виенската опера и във Виенската филхармония. През 2005 става първи челист на Виенската филхармония.

От периода на най-ранните си успехи Роберт Наги изнася концерти в най-големите зали по света. Притежава множество записи, които включват както регици премиери, така и прочути творби от виолончеловия репертоар, сред които с особена известност се ползва неговият концертен запис на Концерта за чело от А. Дворжак.

Има тясна връзка между дейността му като солист и като камерен музикант. По време на следването си той получава съществена подкрепа от самия Дьорд Куртаг. Редовно участва в национални и международни фестивали, като често работи и със съпругата си, пианистката Ева Кардош.

От 1999 е професор по чело във Виенската консерватория, където преподава до 2005. Продължава да води майсторски класове и да работи интензивно с млади музиканти от целия свят.

Павел Балев е роден в град Чирпан. Завършва средно музикално училище в Стара Загора. На 18 години дирижира своя първи концерт. Завършва през 1995 класовете по дирижиране на проф. Васил Казанджиев и проф. Георги Робев в ДМА София.

През 1993 получава наградата на Националното радио за най-добър млад музикант и осъществява записи за БНР и БНТ. Участва в майсторските класове на Мюнх-Вун Чунг (Сиена, Италия), Хайнц Рьогнер (Гота, Германия) и Иля Мусин (Санкт Петербург). От 1995 до 1998 специализира във Ваймар, Германия при проф. Гунтер Калерт и проф. Николас Паске.

От 1995 до 2002 П. Балев е активен участник в програмата *Диригентски форум* на Немския музикален съвет, подпомагаща тесен кръг от млади диригенти. През това време участва активно в диригентските курсове на Курт Мазур, Курт Зандерлинг, Дмитрий Китаенко, Инго Метцамахер, Фабио Луизи и др. От голямо значение за професионалното развитие на диригента е съвместната му работа с проф. Волф-Дитер Хаушилд през 1998.

През 1996 печели първа награда на Международния конкурс за диригенти *Карл Мария фон Вебер* и дирижира Мюнхенския радиооркестър в *Херкулесовата* зала на Мюнхенската резиденция.

През 1999 печели първа награда на националния конкурс по дирижиране на висшите музикални училища в Германия и наградата *Херберт фон Караян* на Фондация *Караян* Залцбург – Берлин.

През 2003 става носител на представителната награда за диригенти на град Бад Хомбург.

През 1998–1999 ръководи Камерната опера в Дрезден, от 1999 до 2002 е първи диригент и музикален ръководител на оперния театър в Росток, а от 2002 е назначен за първи диригент и заместник генерален музикален директор на оперния театър в Хале.

От 2007 е назначен за главен диригент на Филхармонията в Баден-Баден, както и за ръководител на Международната лятна Академия *Карл Флеш*, в сътрудничество с концертмайсторите на Берлинска филхармония.

Като гост диригент работи в операта на Хановер, *Комише опер* – Берлин, *Земперопер* – Дрезден, с над 30 оркестъра в Германия, както и с оркестри в Италия, Франция, Швейцария, Испания, Полша, Унгария, Русия и България.

Има в репертоара си над 40 оперни заглавия, между които *Електра* и *Кавалерът на розата* на Р. Щраус, *Рейнско злато*, *Нюрнбергските майстори певци* и *Летящият холандец* на Р. Вагнер, *Похожденията на безпътния* на Стравински, опери от Нино Рота и Бенджамин Бритън, както и над 10 балета: *Пролетно тайнство* и *Жар птица* на Стравински, *Пепеляшка* и *Ромео и Жулиета* на Прокофиев, *Легендата на Йозеф* на Р. Щраус и др.

Работи съвместно със световноизвестни солисти като: Д. Менухин, С. Майер, П. Багура–Шкода, Ф. Лелъ, Е. Груберова, К. Стоянова, К. Ф. Фогт.

През 2010 е ръководител на световноизвестния *Авенчес фестивал* в Швейцария.

Най-старият ни и най-голям симфоничен оркестър, *Софийска филхармония*, отдавна се е утвърдила като един от водещите институти в музикалния живот на страната. Високите му художествени постижения и активната концертна дейност у нас и по света привличат неизменно многолюдната публика. Неиният нарастващ и заслужен международен авторитет е представителен за цялата ни съвременна музикална култура.

В своята 82-годишна творческа история *Софийската филхармония* е изминала дълъг и интензивен път на художествено израстване, свързан с имената на такива изтъкнати музикантски фигури като С. Попов, К. Илиев, Д. Петков, В. Стефанов, В. Симеонов, Д. Манолов, Й. Дафов, Е. Табаков, Ю. Ковачев, Н. Тодоров.

Днес *Софийска филхармония* включва в своя състав Национален филхармоничен оркестър, Национален филхармоничен хор *Светослав Обретенов* и Квартет *София* с ръководител проф. Ангел Станков. Ръководството на националния институт е поверено на директора Явор Димитров – пианист и композитор. Главен диригент е Алексей Корниенко (Австрия), диригент на оркестъра е Мартин Пантелеев, а диригент на Националния филхармоничен хор – Люба Пешева.

Незабравими в летописа на Филхармонията са и творческите контакти с личности като диригентите Х. Абендрот, И. Маркевич, К. Цеки, Ш. Брюк, Х. Бонгари, К. Анчерл, В. Ровицки, Я. Ференчик, Г. Рождественски, Ю. Темирканов, Д. Лехел, К. Мазур, К. Остеррайхер, Жан-Бернар Помие, К. Щокхаузен, Н. Маринър, У. Лайовиц, Л. Хагер и др.

Солисти на оркестъра са били Д. Шостакович, Д. Ойстрах, С. Рихтер, Е. Гилелс, Ш. Черкаски, А. Фишер, Р. Ричи, Ю. Истомин, А. Навара, И. Лефевюр, А. Вайсенберг, Д. Сгурос, М. Ростропович, Й. Паленичек, В. Вилкомирска, П. Санкан, Ф. Геверс, Р. Керер, Й. Сук, Й. Сато, Д. Огдън, С. Коста, В. Спиваков, Я. Шебешейн, Н. Розен, А. Князев, Ю. Рахлин, Б. Глемзер, А. Маринър, Г. Браунщайн и още десетки световноизвестни чуждестранни и български изпълнители.

Репертоарът на Софийска филхармония обхваща творби от цялата световна музикална литература – от класиката до най-съвременни опуси, включително и премиерни изпълнения на десетки български произведения. През последните сезони Филхармоничният оркестър изпълнява за първи път у нас редица крупни творби от световната музикална съкровищница на Скрябин, Пендерецки, Мартину, Н. Рота и др.

Съвместно с Националния филхармоничен хор *Св. Обретенов* оркестърът реализира множество шедьоври на кантатно-ораториалното творчество от Бах, Хендел, Орф, Брамс, Шуберт, Берлиоз, Скрябин, Стравински, Месиен и др.

А монументалните симфонични платна на Малер, Брукнер, Р. Щраус, Бетовен, Холст под палката на Емил Табаков очертават еталонни върхове в симфоничното изкуство.

Започнала преди повече от половин век (1939) своите гастролни в чужбина, Софийската филхармония има сериозен авторитет и признание по цял свят. Гостува с успех в най-големите музикални центрове на Европа, Азия, Америка, посрещана и от най-взискателната аудитория с бурни акламации. До момента Филхармонията е гостувала във всички европейски страни, както и в Мексико, Япония, Южна Корея, Сингапур, Тайван, Сирия, Ливан, Мароко, Малта, Турция. Многократно е изнасяла концерти в САЩ, Англия, Франция, Германия, Испания, Италия, Нидерландия, Белгия, Португалия, Гърция, Хърватска, Словения, Македония, Югославия и др.

С много високи оценки е свързана и записната дейност на Филхармонията. Оркестърът записва годишно по няколко десетки минути музика с най-ярките твор-

би от своя репертоар, интегрални с творчеството на Малер, Брукнер, Р. Щраус, Стравински, инструментални концерти и вокални творби с изтъкнати наши и чужди солисти. Има плочи и компактдискове, издадени от фирмите *Балкантон*, *Гега*, *Супрафон*, *Елан*, *Фреквени*, *Кох*, *Мега*, *Капричио* и др., както и записи в Радио Париж, Радио Берлин, Радио Москва, Радио Мюнхен, БНР и БНТ.

2005 бележи началото на дългосрочен проект за записи на филмова музика с австрийското дружество *Image Performing Arts Promotion GmbH*.

Софийска филхармония успешно реализира проекти за концертни програми и музикални филми с БНТ, БНР, БТВ, Нова ТВ.

Отличена е като Музикант на годината (2002) от радиопрограмата *Алегро виваче*. Получава наградите *Златна лира* (2003) на Съюза на музикалните и танцови дейци в България, *Кристална лира* (2006 и 2009) на МК и СМТДБ, както и *Златно петолиние* (2005) на Съюза на българските композитори.

Отзиви от пресата:

Успехите на Софийската филхармония са успехи на първокласен симфоничен ансамбъл, с който биха се гордели много страни.

Херман Абендрот

Софийската филхармония е оркестър, който бележи успехи във всички най-важни аспекти на интерпретаторското изкуство: дисциплина, интерпретаторски възможности и виртуозност – тя поддържа перманентно ритмичен, спокоен и плавен звук.

The Independent and Gazette
Ричмънд, САЩ

Оркестърът имаше възможност да блесне с "Шехеразада" от Римски-Корсаков, където изпълнението на дървените и отсечения звук на медните доведе публиката до екстаз и до виковете за бис.

The Western Daily Press
Бристол, Великобритания

Програмата подготви
Драгомир Йосифов

